

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
Пантелеймонов А.В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

HR-менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 – Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва)

освітні програми Менеджмент організацій, Адміністративний менеджмент,
Бізнес-менеджмент
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни Обов’язкова
(обов’язкова / за вибором)

факультет Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Реун Ганна Петрівна кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри
Економіки та менеджменту

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ Дорошенко Г. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
Економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни « HR-менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 073 - Менеджмент

спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є отримання здобувачами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, розробки кадрової політики, технологій і специфічних особливостей управління людськими ресурсами, а також набуття навичок їх практичного використання.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування загальних та фахових компетентностей, навичок та умінь у сфері управління людськими ресурсами на підприємстві.

Загальні та фахові компетентності:

- здатність організувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо;
- здатність до ефективного використання та розвитку людських ресурсів в організації;
- здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	6 год.

Практичні, семінарські заняття	
16 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
88 год.	124 год.
Індивідуальні заняття	
14 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

- вміти застосовувати концепції, методи та інструменти менеджменту для результативного та ефективного управління людськими ресурсами в організації;
- вміти аргументувати власну точку зору в дискусії на основі етичних міркувань;
- вміти управляти організацією, її змінами, здійснюючи їх кадрове забезпечення, в тому числі у відповідності до міжнародних стандартів
- вміти аналізувати, проводити оцінку та робити обґрунтовані висновки щодо стану системи управління персоналом; показувати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні та методологічні підходи до управління людськими ресурсами в організації

Тема 1. Методологія управління людськими ресурсами в організації

Роль та значення управління персоналом як науки. Зміст понять «трудові ресурси», «персонал», «трудовий потенціал» «кадри». Системний підхід до управління персоналом організації та основні підсистеми управління персоналом. Філософія і концепція управління персоналом. Методи, принципи та стилі управління персоналом.

Тема 2. Управління людськими ресурсами в організації як соціальна система

Особистість: сутність, структура, організаційна поведінка. Класифікація персоналу за категоріями та її характеристика: виробничий персонал (робітники) та управлінський персонал (службовці), зміст виконуваних функцій та основні категорії в організаціях різних сфер діяльності.

Основні характеристики персоналу організації. Чисельність та структура персоналу організації. Нормативна, фактична облікова та середньооблікова чисельність працівників організації. Структура персоналу:

організаційна, соціальна, штатна, рольова, функціональна.

Тема 3. Кадрова політика і стратегія управління людськими ресурсами в організації

Поняття та значення кадрової політики в організації. Фактори, що впливають на формування кадрової політики та умови її реалізації. Класифікація типів кадрової політики за основними ознаками. Зміст кадрової політики на різних етапах життєвого циклу організації.

Етапи розробки (проектування) кадрової політики та їх зміст: нормування, програмування та моніторинг персоналу.

Моделі управління людськими ресурсами в організації.

Сутність HR- стратегії. Основні типи кадрової стратегії. Взаємозв'язок стратегії розвитку організації, HR- стратегії та кадрової політики.

Тема 4. Організування діяльності та функції HR-служб в організації

Призначення та роль сучасних HR-служб персоналу в організації. Колесо HR-практик.

Ролі та функції HR-менеджера. Вимоги до ділових, професійних та особистісних рис менеджера з персоналу.

Інформаційне та методичне забезпечення служби персоналу. Автоматизовані програми з управління персоналом.

Тема 5. Планування, організація, мотивація та контроль управління людськими ресурсами в організації

Поняття кадрового планування. Мета та завдання планування роботи персоналом на підприємстві. Види планування: стратегічне, тактичне, операційне (поточне). Фактори, що впливають на визначення потреб у персоналі. Поняття маркетингу персоналу та його функції.

Постановка завдань підлеглим. Делегування повноважень.

Матеріальна та нематеріальна мотивація: способи оцінки. Мотиватори підтримки інтересу до праці. Soft skills. Значення EQ.

Види контролю. Моделі зворотного зв'язку.

Розділ 2. Система та технології управління людськими ресурсами в організації

Тема 6. Організація підбору та відбору персоналу

Зміст процесу набору та наймання працівників. Основні джерела інформації про вакансії. Визначення вакантних місць. Формування вимог до претендентів. Професіограма: модель співробітника і модель посади. Характеристика джерел залучення кандидатів.

Професійна орієнтація та профорієнтаційна робота. Методи та форми професійної орієнтації. Профорієнтація: суть і завдання, організація роботи. Методи управління професійною орієнтацією працівників.

Моделі та методи відбору працівників. Критерії відбору працівників. Загальні процедури найму персоналу в організаціях. Етапи відбору кадрів. Професійний відбір персоналу. Первинний відбір. Види співбесід.

Трудова адаптація та її види: організаційна, соціально-психологічна, професійна, психофізіологічна. Первинна та вторинна адаптація. Швидкість трудової адаптації та фактори, що її зумовлюють. Керівна і виховна роль керівника та менеджера персоналу. Інструктаж. Наставництво.

Тема 7. Управління розвитком і рухом персоналу організації

Загальний і професійний розвиток персоналу. Сутність та завдання професійного розвитку персоналу. Виявлення та аналізування потреб персоналу. Навчання персоналу.

Поняття про трудову кар'єру та службове зростання. Планування та управління службовою кар'єрою працівників. Моделі кар'єри: горизонтальна та вертикальна.

Управління мобільністю кадрів. Аналізування потреб та оцінка плану розвитку персоналу. Планування та підготовка кадрового резерву. Формування списку кадрового резерву за категоріями персоналу. Особливості підготовки резерву управлінських кадрів. Ротація кадрів як форма руху і підвищення кваліфікації працівників. Переміщення, переведення на іншу посаду, роботу. Суміщення професій.

Управління робочим часом.

Тема 8. Управління процесом вивільнення персоналу

Причини та фактори вивільнення персоналу. Процедура звільнення. Соціальні та виробничі критерії вибору працівників на звільнення. Соціальні гарантії. Особливості виходу працівників на пенсію як форма звільнення. Поняття та значення абсентеїзму.

Управління плинністю кадрів та фактори, що їх зумовлюють. Показники абсолютні та відносні. Типові порушення трудової та виконавської дисципліни, причини їх виникнення. Нещасні випадки. Дисциплінарний вплив. Розробка заходів із регулювання плинності персоналу.

Управління якістю трудового життя працівників організації. Управління безпекою персоналу: техніка безпеки та охорони здоров'я працівників в організації. Профілактичні та протиепідемічні заходи в управлінні персоналом на підприємстві.

Тема 9. Соціально-психологічні аспекти управління людськими ресурсами в організації

Колектив як соціальна група. Ознаки колективу: єдність мети, умовна відокремленість, організаційна та територіальна єдність. Функції колективу та його різновиди в організації.

Колектив як вища форма внутрішньої організації групи. Ознаки колективу. Принципи та етапи процесу створення трудового колективу.

Згуртованість колективу: сутність і стадії. Особливості управління персоналом на етапах розвитку колективу. Колектив і команда: спільне та від'ємне.

Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління. Психологічна сумісність членів колективу та чинники, що її обумовлюють. Соціальні ролі особистості.

Роль корпоративної культури у формуванні колективу організації: норми, цінності, традиції.

Тема 10. Оцінювання персоналу в організації

Оцінювання персоналу в сучасній організації. Сутність та різновиди оцінювання персоналу за цілями. Критерії та методи оцінювання персоналу.

Оцінювання якості роботи різних категорій персоналу. Методи оцінювання управлінського персоналу: за діловими якостями, за складністю виконуваних функцій, за результатами та цілями діяльності.

Критерії та різновиди ділового оцінювання керівників: оцінювання результатів основної та другорядної діяльності, оцінювання поведінки в колективі, виконання функцій з управління колективом та оцінювання результатів роботи підлеглих. Показники оцінювання різних категорій посад керівників.

Основні критерії оцінювання спеціалістів: рівень кваліфікації, творчість і винахідливість, ініціативність, виконавська і трудова дисципліна. Оцінювання робітників і службовців: рівень кваліфікації, виконавська і трудова дисципліна, якісні показники роботи, дотримання правил техніки безпеки тощо.

Атестування персоналу: сутність та види. Призначення та зміст атестаційної комісії. Організація та порядок проведення атестації персоналу. Зміст атестації для різних категорій персоналу. Документальне супроводження атестації. Використання результатів атестації персоналу.

Тема 11. Ефективність управління людськими ресурсами в організації

Методики управління ефективністю. Процеси управління ефективністю персоналу. Система управління ефективністю персоналу. Управління компетентністю як основа управління ефективністю.

Система економічних, соціальних та організаційних показників управління персоналом: сутність та зміст. Критерії ефективності управління персоналом. Комплексна оцінка ефективності управління персоналом: сутність, переваги та недоліки у застосуванні. Методи оцінювання ефективності результатів роботи персоналу.

Взаємозалежність ефективності діяльності підприємства та результатів роботи персоналу. Показники оцінювання ефективності діяльності підрозділів з управління персоналом. Ефективність витрат на персонал. Роль кадрового аудиту та кадрового консультування в підвищенні ефективності управління персоналом.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Теоретичні та методологічні підходи до управління людськими ресурсами в організації												
Тема 1. Методологія управління людськими ресурсами в організації	12	2	1		1	8	13	1			1	11
Тема 2. Управління людськими ресурсами в організації як соціальна система	14	2	2		2	8	15,5	0,5	1		2	12
Тема 3. Кадрова політика і стратегія управління людськими ресурсами в організації	12	2	1		1	8	13,5	0,5	1		1	11
Тема 4. Організування діяльності та функції HR-служб в організації	12	2	1		1	8	12,5	0,5			1	11
Тема 5. Планування, організація, мотивація та контроль управління людськими ресурсами в організації	16	4	2		2	8	15	1			2	12
Разом за розділом 1	66	12	7		7	40	69,5	3,5	2		7	57
Розділ 2. Система та технології управління людськими ресурсами в організації												
Тема 6. Організація підбору та відбору персоналу	14	4	1		1	8	14	1	1		1	11
Тема 7. Управління розвитком і рухом персоналу організації	15	4	2		1	8	13	1			1	11
Тема 8. Управління процесом вивільнення персоналу	12	2	1		1	8	12,5	0,5			1	11
Тема 9. Соціально-психологічні аспекти управління людськими ресурсами в організації	15	4	2		1	8	12,5	0,5			1	11
Тема 10. Оцінювання персоналу в організації	12	2	1		1	8	12,5	0,5			1	11
Тема 11. Ефективність управління людськими ресурсами в організації	16	4	2		2	8	16	1	1		2	12
Разом за розділом 2	84	20	9		7	48	80,5	4,5	2		7	67
Усього годин	150	32	16		14	88	150	8	4		14	124

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Методологія управління людськими ресурсами в організації	1	
2	Управління людськими ресурсами в організації як соціальна система	2	2
3	Кадрова політика і стратегія управління людськими ресурсами в організації	1	1
4	Організування діяльності та функції HR-служб в організації	1	
5	Планування, організація, мотивація та контроль управління людськими ресурсами в організації	2	1
6	Організація підбору та відбору персоналу	1	
7	Управління розвитком і рухом персоналу організації	2	
8	Управління процесом вивільнення персоналу	1	
9	Соціально-психологічні аспекти управління людськими ресурсами в організації	2	
10	Оцінювання персоналу в організації	1	1
11	Ефективність управління людськими ресурсами в організації	2	1
	Разом	16	6

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	30
2	Підготовка до практичних занять	20
3	Виконання індивідуального завдання	10
4	Підготовка до аудиторної контрольної роботи	4
5	Написання тез доповіді за обраною темою	28
6	Підготовка презентації доповіді, виконаної за допомогою інструментів Microsoft PowerPoint, LaTeX та ін.	10
	Разом	102

6. Індивідуальні завдання

В рамках вивчення курсу передбачено виконання індивідуального завдання – реферату та написання контрольної роботи.

Мета завдання: розкрити актуальні питання в сфері управління людськими ресурсами в організації.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «HR-менеджмент» застосовуються наступні методи контролю: письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі виконання практичних (семінарських) завдань, виконання контрольної роботи передбаченої навчальним планом та індивідуального. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення загальної поточної оцінки і враховуються при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем контролюється на лекційних та практичних (семінарських) заняттях відповідно до конкретних цілей.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки слухачів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань, вирішення кейсів;
- презентація рефератів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1					Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11					
2	4	2	2	4	2	4	2	4	2	2	20	10	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Розподіл бальної оцінки за виконання реферату:

Об'єкт оцінювання	Максимальна кількість балів, яку може одержати здобувач
Розкриття змісту та оформлення реферату	5
Перевірка на антиплагіат	При наявності запозичень < 15% слухач отримує 3 бали При наявності запозичень >50% робота до розгляду не приймається
Захист реферату	2

9. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Балабанова Л.В. Управління персоналом : навч. посіб. / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. -К. : ВД «ЦУЛ», 2011- 468с.
2. Виноградський М.Д. Управління персоналом : навчальний посібник для вузів : / М.Д. Виноградський, А.М.Виноградська, О.М. Шканова. - 2-ге вид.. - К. : ЦУЛ, 2009 . - 500 с.
3. Жуковська В.М. Управління персоналом. Практикум : навч. посіб. / В.М. Жуковська, І.П. Миколайчук. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. - 293 с.

Допоміжна література

4. Архангельский Г. Тайм-драйв. Как успевать жить и работать 14-е изд/ Архангельский Глеб // Манн, Иванов и Фербер, 2008. - 260 стр.
5. Балабанова Л.В. Стратегічне управління персоналом підприємства: Навчальний посібник/ Л.В. Балабанова, О.В. Стельмашенко. – К.: Знання, 2011. – 236с.
6. Ицхак А. Идеальный руководитель. почему им нельзя стать и что из этого следует/ Адизес Ицхак // Альпина Паблишер, 2016. - 264 с.
7. Кови Р. Семь навыков высокоэффективных людей: Мощные инструменты развития личности / Стивен Р. Кови. // Альпина Паблишер, 2012. — 374 с.
8. Михайлова, Л.І. Управління персоналом : навчальний посібник для вузів: / Л.І. Михайлова. - К. : ЦУЛ, 2007 . - 247 с.

9. Морнель П. Технологии эффективного найма. Новая система оценки и отбора персонала/ Пьер Морнель // Хороша книга, 2005. - 264 стр.
10. Палеха Ю.І. Менеджмент персоналу: навч. посіб. / Ю. І. Палеха. – К.: Ліра-К. –2015. – 346 с.
11. Пинк Д. Драйв: что на самом деле нас мотивирует / Дэниел Пинк // Альпина Паблишер, Русский, 2013. - 274 с.
12. Хміль Ф.І. Управління персоналом : підручник / Ф.І. Хміль. - К. : Академвидав, 2006. -606с.
13. Цимбалюк С.О. Технології управління персоналом: навч. посіб. / С.О. Цимбалюк. – К.: КНЕУ, 2009. – 399 с.
14. Якокка Ли. Карьера менеджера/ Ли Якокка // Попурри, 2014. - 548 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Кодекс законів про працю України. [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/кодекс%20законів%20про%20працю>
2. Сообщество кадровиков и специалистов по управлению персоналом // Режим доступа: www.hrliga.com
3. Национальный союз кадровиков // Режим доступа: www.kadrovik.ru
4. Сообщество HR- менеджеров // Режим доступа: www.hr-portal.ru.
5. Управление персоналом - Украина/ Журнал // Режим доступа: <http://www.hrd.com.ua>.
6. Управление персоналом/ Журнал // Режим доступа: www.hr-ua.com.
7. Работа с персоналом/ Журнал // Режим доступа: www.hr-journal.ru.
8. Кадровое дело / Журнал // Режим доступа: www.kdelo.ru.
9. Человеческие ресурсы (HR) и управление персоналом/ Видеолекции // Режим доступа: <http://edumarket.ru/library/hr/12950/>